

Het medelijden van Oesjinara

Aan de oever van de rivier de Yamoena bracht eens de vrome koning Oesjinara de goden een offer. En zie, toen het vuur brandde, toen kwam er een duif aangevlogen die door een havik werd achtervolgd en die aan de borst van de koning een toevlucht zocht.

De havik sprak: 'Grote koning, overal roemt men u om uw plichtsgetrouwheid. Waarom doet gij nu, wat met iedere plicht in tegenspraak is? Mij plaagt de honger, maar gij onthoudt mij het voedsel waarop ik ben aangewezen.'

De koning antwoordde: 'Trotse vogel, deze lieflijke duif kwam naar mij toe om zich voor jouw verscheurende klauwen veilig te stellen. Hoe kun je menen dat het mijn plicht zou zijn om mijn beschermeling, deze onschuldige vogel, aan zijn doodsvijand uit te leveren? Ben je dan vergeten dat het een even zware zonde is om een beschermeling uit te leveren als om een heilige koe, of een brahmaan te doden?'

De havik antwoordde: 'Op voedsel zijn alle levende wezens aangewezen. Andere waardevolle zaken kan een dier ontberen, maar voedsel niet, want van voedsel moet al wat ademt leven. Als mij nu door uw weigerend gebaar mijn voedsel wordt onthouden, dan moet mijn levensadem overgaan in het rijk van de dood. Maar als ik sterf, dan zullen mijn vrouw en mijn verhongerende jongen spoedig volgen. Doordat gij een enkele duif het leven wilt redden, levert gij ons allen aan de dood over. Hoe kunt gij een plicht naleven, die tegen andere plichten ingaat? Moet men niet, waar plicht tegenover plicht staat, steeds de belangrijkste laten voorgaan?'

Oesjinara antwoordde: 'Je spreekt wijs en bent erg kundig in de leer van de plichten. Misschien ben je de koning der vogels, die alle dingen weet? Maar op welke grond denk je dat het gerechtvaardigd is, een bescher-

meling uit te leveren? Geen enkele plicht gebiedt zoiets. Maar gaarne geef ik je, o wijze vogel, uit de voorraden van mijn huis. Neem zoveel als je begeert, van het vlees van stier, wild zwijn of hert, of wat je maar wilt hebben. Je hoeft er maar om te vragen en het zal je worden gebracht.'

Maar de havik sprak: 'Noch stier, noch hert, noch wild zwijn kunnen mij bekoren. De schepper van al het zijn heeft de duif voor mij bestemd en in alle eeuwigheid zal de havik naar geen ander voedsel talen. Daarom, koning, draal niet langer, maar geef mij waar ik recht op heb.'

Daarop zei de koning: 'Ik geef je mijn hele rijk met alle schatten en alles wat je maar wilt hebben. Alleen mijn beschermeling, deze duif, geef ik nooit!'

Toen zei de havik: 'Welnu, als deze duif u dan zo na aan het hart ligt, geef mij dan van uw eigen vlees zoveel als het gewicht van de duif bedraagt.'

Oesjinara bedacht zich niet lang en zei: 'Billijk en rechtvaardig schijnt mij, wat je daar verlangt. Hier op de weegschaal wil ik je het vlees van mijn lichaam afwegen.' Meteen sneed de koning een stuk van zijn eigen lichaam af en legde het in de ene schaal van de weegschaal, de duif legde hij in de andere. Maar de duif bleek zwaarder te zijn dan het vlees van de koning. Weer sneed de koning een stuk van zijn lichaam af en legde het bij het eerste. Maar de duif was nog altijd zwaarder. Oesjinara liet niet af, het ene stuk na het andere sneed hij van zijn eigen lichaam af, maar de schaal met de duif erin ging niet omhoog. Ten slotte had de koning zich van al zijn vlees ontdaan en sprong zelf in de weegschaal. Toen pas werd het gewicht van de duif bereikt. — Daar verdwenen zowel de havik als de duif, en in hun plaats verschenen twee goden voor de koning. Indra, die de havik was geweest, zei: 'Ik ben Indra, de heer van het luchtruim, de duif was Agni, de god van het vuur. Om je deugzaamheid op de proef te stellen, o vrome vorst, zijn wij naar je toe gekomen en je hebt de beproeving glansrijk doorstaan. Dat je het

vlees van je eigen lichaam hebt opgeofferd, zal je in alle werelden tot onvergankelijke eer strekken. Zolang er op aarde mensen zijn die door hun verhalen de herinnering aan je daad levend houden, zo lang zul jij in de hemel bij de goden zijn en niet naar de aarde terug hoeven te keren voor een nieuwe geboorte.'

En toen de machtige goden zich omhoog begaven naar hun hemelse woning, volgde Oesjinara hen in lichtende glans.